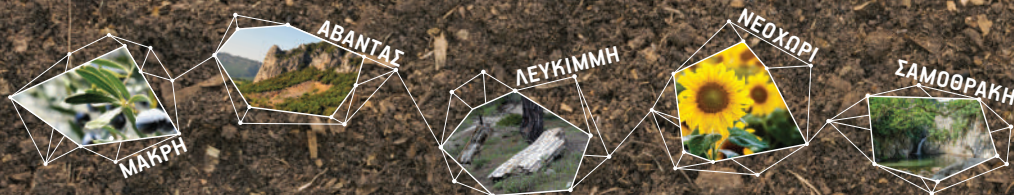

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Αναφορά Αποτελεσμάτων

Σχεδιασμός μεθοδολογίας
και συγγραφή αναφοράς:

Παύλος Γεωργιάδης

Επιστημονικός Υπεύθυνος

Στεφανία Ξυδιά

Υπεύθυνη Επικοινωνίας & Συμμετοχής

Πάρε μέρος: koinoedafos.org [@koinoedafos](https://www.facebook.com/koinoedafos)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	6
1η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΗ ΜΑΚΡΗ	8
Πρόταση: Ανακύκλωσης συσκευασιών φυτοφαρμάκων	14
2η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΟΝ ΑΒΑΝΤΑ	18
Πρόταση: Κομποστοποίηση σε Πράσινα Σημεία	25
3η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΗ ΛΕΥΚΙΜΜΗ	28
4η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΟ ΝΕΟΧΩΡΙ	34
5η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ ΣΤΗ ΣΑΜΟΡΑΚΗ	40
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	47

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα αναφορά αποτελεί σύνοψη των αποτελεσμάτων των 5 Συζητήσεων Υπαίθρου που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2019 στο νομό Έβρου, στο πλαίσιο του προγράμματος "Κοινό Έδαφος για την Αειφορία", με χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο, μέτρο "Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες".

Οι Συζητήσεις Υπαίθρου εισήγαγαν έναν νέο, δημιουργικό τρόπο διαβούλευσης για μεγάλα περιβαλλοντικά ζητήματα, στη μικρή κλίμακα μιας τοπικής κοινωνίας. Πρόκειται για συναντήσεις ενημέρωσης, συζήτησης και συμμετοχής με θέμα την προστασία και αναγέννηση των εδαφών. Απευθύνθηκαν σε επαγγελματίες αγρότες, ερασιτέχνες καλλιεργητές αλλιά και όλους όσοι ενδιαφέρονται για τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη της περιοχής. Μέσα από μία δημιουργική διαδικασία που θυμίζει επιτραπέζιο παιχνίδι, οι συμμετέχοντες αντάλλαξαν γνώση και εμπειρίες, κατέγραψαν προκλήσεις και συνδιαμόρφωσαν προτάσεις για δράσεις και πολιτικές προστασίας των εδαφών. Κάθε Συζήτηση Υπαίθρου είχε διάρκεια 2 ώρες και χωρίστηκε στις εξής ενότητες:

A. Ενότητα Γνωριμίας σε κύκλο / οδομέλεια :

- Παρουσίαση της δομής και των στόχων του έργου "Κοινό Έδαφος για την Αειφορία".
- Εισαγωγική ομιλία για τη σημασία του εδάφους και σύνδεση με τοπικές προκλήσεις.
- Προβολή βίντεο "Ας μιλήσουμε για το έδαφος" και σχολιασμός σε οδομέλεια.
- Κύκλος γνωριμίας/συστάσεων συμμετεχόντων με έμφαση στην προσωπική τους σχέση με το έδαφος και τα κίνητρα συμμετοχής τους στη Συζήτηση Υπαίθρου.

Β. Ενότητα Συμμετοχικής Χαρτογράφησης σε ομάδες:

- Εξοικείωση με τη γεωγραφία του τόπου με τη χρήση δορυφορικού χάρτη της περιοχής.
- Ορισμός χρήσεων γης και εντοπισμός αγροτεμαχίων όπου δραστηριοποιούνται οι συμμετέχοντες.
- Αξιολόγηση εδαφών: Αποτύπωση αντιλήψεων σχετικά με την ποιότητα των εδαφών σε διαφορετικά σημεία του χάρτη.
- Ανάλυση προκλήσεων: Μελέτη ενημερωτικών καρτών με δεδομένα σχετικά με τις σημαντικότερες προκλήσεις που απειλούν τα εδάφη.
- Εντοπισμός προβλημάτων: Αντιστοίχιση προκλήσεων με συγκεκριμένες τοποθεσίες πάνω στο χάρτη.
- Ανάλυση αιτιών: Συζήτηση σχετικά με τις αιτίες που προκαλούν την υποβάθμιση των εδαφών στην κάθε περιοχή.

Γ. Ενότητα Συνδιαμόρφωσης Προτάσεων σε ομάδες:

- Θύελλα ιδεών (Brainstorming): Καταγραφή ιδεών σχετικά με δράσεις για την προστασία του εδάφους σε ατομικό, κοινοτικό και πολιτειακό επίπεδο.
- Ομαδοποίηση κοινών προτάσεων ανά ομάδα και θεματική.
- Προτεραιοποίηση λύσεων: Ψηφοφορία σχετικά με τις σημαντικότερες προτάσεις για την προστασία και την αναγέννηση των εδαφών.

Η αναλυτική ροή του εργαστηρίου και τα εκπαιδευτικά υλικά που χρησιμοποιήθηκαν είναι διαθέσιμα στο "Εγχειρίδιο διαβούλευσης και συμμετοχικού σχεδιασμού "Συζητήσεις Υπαίθρου" μέσω της ιστοσελίδας www.koinoedafos.org.

Ο ψηφιακός χάρτης αποτύπωσης των αποτελεσμάτων είναι διαθέσιμος στο σύνδεσμο <https://koinoedafos.org/map/map.html>

Η παρούσα αναφορά αποτυπώνει συνοπτικά τις απόψεις και αντιλήψεις που εκφράστηκαν από τους συμμετέχοντες σε Συζητήσεις Υπαίθρου σε πέντε χωριά του νομού Έβρου. Πρόκειται για ποιοτικά και εμπειρικά δεδομένα σχετικά με τη διαχείριση του τοπίου και της γης, τα οποία έχουν συλλεχθεί από τους πληθυσμούς της υπαίθρου στη βάση μιας δομημένης και συνεκτικής κοινωνιολογικής μεθοδολογίας. Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να συνδυαστούν με επιπλέον επιστημονικές παρατηρήσεις στο πλαίσιο διεπιστημονικών προσεγγίσεων για τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη της περιοχής στόχευσης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΧΑΡΤΗ "ΚΟΙΝΟ ΕΔΑΦΟΣ"

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΥΡΓΑΚΙΑΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ

ΡΥΠΑΝΣΗ
ΑΠΟ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

ΡΥΠΑΝΣΗ
ΑΠΟ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΑ

ΥΠΕΡΒΟΣΚΗΣΗ

ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΗΣΗ

ΔΙΑΒΡΩΣΗ

“ Η υγεία του εδάφους με αφορά γιατί...

“Προέρχομαι από οικογένεια αγροτών και ολόκληρο το βίος μας εξαρτάται από το έδαφος και την καλλιέργεια της ελιάς στη Μάκρη.”

“Μπορεί να μην ασχολούμαι με την καλλιέργεια, όμως το έδαφος είναι το μέλλον των παιδιών μας, γι’ αυτό και μας αφορά όλους!”

“Πρέπει να προστατέψουμε τη γη διότι αυτή είναι που μας τρέφει. Χρειαζόμαστε τη γνώση όσων γνωρίζουν για την προστασία του περιβάλλοντος.”

“Χωρίς το πράσινο δεν υπάρχει ζωή...”

“Παρέλαβα έναν όμορφο τόπο από τους γονείς μου και θέλω να τον απολαύσουν εξίσου τα παιδιά μου.”

“Δυστυχώς δεν εξαρτάται από εμάς τους αγρότες, εξαρτάται από τα φάρμακα που μας δίνουν και μας λένε να βάλουμε... Αν οι πηγές δίνουν κατάλληλα φάρμακα δεν θα αρρωσταίνουν τα φυτά.”

“Δεν θέλουμε να μας ελέγχουν οι μεγάλες εταιρίες...”

“Το έδαφος μας φροντίζει κι έτσι οφείλουμε να το φροντίσουμε κι εμείς.”

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

"Οφείλουμε να ενδιαφερόμαστε όχι μόνο για την εκμετάλλευση του εδάφους, αλλά και για την προστασία του."

"Ασχολούμαι με την καλλιέργεια του εδάφους για οικογενειακή εξυπηρέτηση (λουλούδια, φρούτα, λαχανικά)."

"Το έδαφος για μένα είναι οικογενειακή παρακαταθήκη."

"Βλέπουμε πώς επηρεάζει η κλιματική αλλαγή την παραγωγή μας στον κάμπο Ορεστιάδας και πρέπει να ενημερωθούμε για να δράσουμε σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο."

"Έχω μια περιέργεια για τα περιβαλλοντικά ζητήματα και ήρθα να ενημερωθώ, να μάθω."

"Ανησυχώ για τις πυρκαγιές στο δάσος της Δαδιάς και για την καταστροφή που φέρνουν οι ανεμογεννήτριες."

"Μου αρέσει η επαφή με τη φύση και η ψυχαγωγία που προσφέρει."

"Βλέπω το Σάος να καταρρέει και θέλω να βρούμε τρόπους να αναγεννήσουμε το δάσος!"

”

ΒΑΣΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

1. Ελαιώνας
2. Παραλία
3. Δασικές εκτάσεις
4. Αρχαιολογικός χώρος
5. Κτηνοτροφία

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οριοθέτηση χώρων για απόρριψη
στερεών αποβλήτων & τακτική αποκομιδή
απορριμάτων

Σημεία συλλογής άδειων συσκευασιών
φυτοφαρμάκων

Κατασκευή μικρο-φραγμάτων για συλλογή
αρδεύσιμου νερού

Φυτεύσεις προς αποφυγή της διάβρωσης

Καλύτερη μελέτη αντιπυρικών ζωνών

ΚΟ ΝΟ
ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΑΚΡΗ

20.10.2019

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ρύπανση από
στερεά
απόβλητα

Ρύπανση από
φυτοφάρμακα

Κίνδυνος
πλημμύρας

Κίνδυνος
πυρκαγιάς

Διάβρωση
του εδάφους

Τάσεις
τσιμεντοποίησης

Κίνδυνος
ερημοποίησης

1η Συζήτηση Υπαίθρου στη Μάκρη

Η περιοχή της Μάρκρης εκτείνεται σε μία ημιπεδινή έκταση στη βόρεια ακτή του Θρακικού πελάγους. Η περιοχή φιλοξενεί έναν αρχαίου ελαιώνα ο οποίος φιλοξενεί αρκετές χιλιάδες δέντρα η ηλικία των οποίων ξεπερνά τη μία χιλιετία. Πρόκειται για την τοπική ποικιλία ελιάς "Μάρκρης", η οποία αποτελεί έναν από τους βορειότερους πληθυσμούς του είδους της ελιάς (*Olea europaea* L.) σε ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό το χαρακτηριστικό καθιστά την περιοχή ως τοποθεσία σημαντικού φυτογενετικού αποθέματος, το οποίο χρίζει προστασίας και διατήρησης.

Την Κυριακή 20 Οκτωβρίου 2019 ώρα 6-8μμ στο Κοινοτικό Κατάστημα Μάρκρης πραγματοποιήθηκε η 1η Συζήτηση Υπαίθρου με θέμα την προστασία και αναγέννηση των εδαφών μας. Στη συζήτηση συμμετείχαν συνολικά 30 άτομα, μεταξύ των οποίων η Πρόεδρος της Κοινότητας, επαγγελματίες αγρότες, ερασιτέχνες καλλιεργητές, εκπρόσωποι συλλογικών φορέων αθλητά και μεμονωμένοι πολίτες που ενδιαφέρονται για τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη της περιοχής. Η 1η Συζήτηση Υπαίθρου διοργανώθηκε με την υποστήριξη του Συμβουλίου της Κοινότητας Μάρκρης.

Στην 1η Συζήτηση Υπαίθρου αναδείχθηκαν οι εξής **χρήσεις γης** στην περιοχή της Μάρκρης:

1. Ελαιώνας κυρίως με δέντρα της τοπικής ποικιλίας Μάρκρης
2. Παραλία αμμώδης κατά μήκος της θαλάσσιας ακτής
3. Δασικές εκτάσεις κυρίως σε βραχώδεις λόφους καλυμμένους από άγρια βλάστηση με χαρακτηριστικό είδος την κοκκοφόρο δρυ *Quercus coccifera* L. (πουρνάρι)
4. Αρχαιολογικοί χώροι
5. Κτηνοτροφία σε χορτολιβαδικές εκτάσεις

Οι κυριότερες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν τα εδάφη της περιοχής περιλαμβάνουν:

Ρύπανση από στερεά απόβλητα. Εντοπίστηκαν 19 τοποθεσίες στα βόρεια και βορειοδυτικά του οικισμού της Μάρκρης, οι οποίες έχουν καθιερωθεί άτυπα ως χώροι απόθεσης στερεών αποβλήτων, όπως μπάζα. Επίσης, αναφέρθηκε ότι υπάρχει ρύπανση από πάνελ αμιάντου, τα οποία διασκορπώνται σε μεγάλη περιοχή έπειτα από έντονες βροχοπτώσεις και πλημμύρες.

Ρύπανση από φυτοφάρμακα. Μόνο ένα μικρό ποσοστό της γης καλλιεργείται με σύστημα πιστοποιημένης βιολογικής διαχείρισης, ενώ γίνεται εκτεταμένη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στο μεγαλύτερο μέρος του ελαιώνα.

Κίνδυνος πλημμύρας. Παρατηρείται στα δυτικά της τοποθεσίας Αγ. Παρασκευή, εκεί που συναντιούνται τρία μεγάλα ρέματα. Επίσης, ο κίνδυνος υπάρχει εντός του οικισμού, γιατί δύο ρέματα στο βόρειο μέρος του οικισμού έχουν επιχωματωθεί πριν από πολλές δεκαετίες, με αποτέλεσμα το νερό να μην απορροφάται από το έδαφος με γρήγορο ρυθμό και να σημειώνονται πλημμύρες σε περιπτώσεις μεγάλης βροχόπτωσης.

Κίνδυνος πυρκαγιάς. Παρατηρείται λόγω βλάστησης στις δασικές περιοχές με πεύκα και κοκκοφόρες δρυς, καθώς επίσης και σε πευκόφυτο λόφο στο νοτιοδυτικό όριο του οικισμού, ο οποίος φιλοξενεί παιδική κατασκήνωση. Ως περιοχή αυξημένου κινδύνου αναφέρεται και αυτή του Αη Γιώργη, λόγω της απουσίας επαρκών διόδων διαφυγής σε περίπτωση φωτιάς.

Διάβρωση του εδάφους. Παρατηρείται γύρω από τις αντιπυρικές ζώνες και κυρίως στη βάση τους. Επίσης, σε συγκεκριμένα σημεία της ακτής παρατηρούνται έντονα φαινόμενα διάβρωσης λόγω της θάλασσας.

Τάσεις τιμμεντοποίησης. Παρατηρούνται σε διάφορα σημεία κατά μήκος της θαλάσσιας ακτής, ιδίως εκεί που παρατηρείται έντονη τουριστική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Αναφέρεται, επίσης, και για την περιοχή του Αγ. Γιώργη, λόγω της παρουσίας πολλών εξοχικών κατοικιών στις οποίες παρατηρείται περιστασιακά ανεξέλεγκτη δόμηση.

Κίνδυνος ερημοποίησης*. Εντοπίζεται στην περιοχή στο νότιο μέρος του χωριού, όπου δεν υπάρχουν υποδομές άρδευσης του ελαιώνα.

* Η ερημοποίηση είναι ένας τύπος υποβάθμισης του εδάφους στις ξηρές περιοχές που συνεπάγεται απώλεια της βιολογικής παραγωγικότητας του. Προκαλείται από φυσικές διεργασίες ή από ανθρώπινες δραστηριότητες που σχετίζονται με την εντατική γεωργία, την εκτεταμένη ξηρασία, την αποψίλωση των δασών ή τις μη βιώσιμες χρήσεις γης. Κατα συνέπεια, οι εύφορες περιοχές γίνονται ολοένα και πιο άνυδρες με το πέρασμα του χρόνου. Η ερημοποίηση είναι μία διαδικασία που εξελίσσεται αργά. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες στις Συζητήσεις Υπαίθρου αναφέρουν ως περιοχές για τις οποίες υπάρχει κίνδυνος ερημοποίησης, εκείνες για τις οποίες δεν υπάρχουν υφιστάμενες υποδομές άρδευσης (πχ. γεωτρήσεις, αρδευτικά κανάλια, κλη).

ΑΤΟΜΟ

Παύση αλόγιστης κοπής δένδρων 1*

Να μην μπαζώνουμε ρέματα 1*

Διατήρηση χλωρίδας

Επιλογή κατάλληλης καλλιέργειας
ανά κλίση εδάφους

Να μην πετάμε απορρίμματα

Ρητή εφαρμογή της νομοθεσίας για
τον περιορισμό της τσιμεντοποίησης

Ρητή εφαρμογή της νομοθεσίας για
τη ρύπανση

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Κατασκευή αναχωμάτων - Διευθέτηση χειμάρρων 3*

Καλύτερη μελέτη αντιπυρικών 2*

Ρύθμιση ζωνών δόμησης 1*

Συντήρηση ρεμάτων και δρόμων 1*

Επανασχεδιασμός μελέτης ρέματος Αντιπλημμυρικά έργα

Απαγόρευση εκσκαφεία σε επικίνδυνα εδάφη

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Οριοθέτηση χώρων για τα σκουπίδια 6*

Κατασκευή φραγμάτων για άρδευση 6*

Φύτεμα νέων δένδρων 4*

**Τακτική αποκομιδή σκουπιδιών
(ειδικά το καλοκαίρι) 4***

Υδροταμιευτήρες 3*

Κομποστοποίηση 3*

Αποχετευτικό σύστημα 3*

Δράσεις ενημέρωσης 1*

Ενημέρωση, προγραμματισμός και
οργάνωση ανακύκλωσης

ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύστημα ανακύκλωσης συσκευασιών φυτοφαρμάκων στο Δήμο Αλεξανδρούπολης

Παύλος Γεωργιάδης, Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Η διαχείριση των κενών συσκευασιών σκευασμάτων φυτοπροστασίας αποτελεί έντονο πρόβλημα στην ύπαιθρο ολόκληρης της επικράτειας. Σε ετήσια έκθεση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης (2016) αναφέρεται πως λιγότερο του 10% των αγροτών συμμετέχουν σε προγράμματα συλλογής και ανακύκλωσης, το 20% θάβουν ή καίνε τις συσκευασίες και οι υπόλοιποι τα τοποθετούν στους κοινούς κάδους απορριμμάτων.

Ως κατεξοχήν αγροτική περιοχή, ο νομός Έβρου είναι εξαιρετικά επιβαρυνμένος, ιδίως σε περιοχές που παρουσιάζεται μεγάλο ποσοστό συμβατικών καλλιιεργειών, όπως ο ελαιώνας της Μάρκρης και οι αροτράιες καλλιιεργείες στο υπόλοιπο του νομού. Οι οποίες καλλιιεργούνται ως επί το πλείστον με συμβατικό τρόπο.

Οι ελάχιστες υποδομές διαχείρισης αφορούν:

- 1) τοποθέτηση ειδικών κόκκινων (διακριτού από τους συμβατικούς πράσινους) κάδων απορριμμάτων χωρητικότητας 770lt σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής στόχευσης εντός στεγάστρου, ώστε να προστατεύονται από την βροχή που δημιουργεί τυχόν εκροές.
- 2) Τα επιλεγμένα σημεία χωροθετούνται πλησίον των ήδη υφιστάμενων αντλιοστασίων, τα οποία χρησιμοποιούν οι αγρότες για να γεμίσουν τους ψεκαστήρες και τις δεξαμενές τους.
- 3) Ειδική πληροφοριακή σήμανση σχετικά με το προσεκτικό πλήσιμο των συσκευασιών: τρεις φορές ξέπλυμα με νερό και τοποθέτηση σε ειδικό σάκο που παρέχει ο Δήμος ή κάποιο εξειδικευμένο πρόγραμμα, με τα καπάκια τοποθετούνται σε ξεχωριστό σάκο. Οι σάκοι τοποθετούνται εντός του κάδου.
- 4) Σαφώς προγραμματισμένη αποκομιδή των απορριμμάτων σε τακτά χρονικά διαστήματα, με μεγαλύτερη συχνότητα μεταξύ των μηνών Απριλίου-Σεπτεμβρίου, όπου παρατηρείται η μεγαλύτερη χρήση φυτοπροστατευτικών σκευασμάτων στην περιοχή.

Το τριπλό ξέπλυμα των κενών δοχείων γεωργικών φαρμάκων αποτελεί την πλέον ενδεδειγμένη μεθοδολογία όσον αφορά τη διαχείρισή τους γιατί είναι απλή, αποτελεσματική και δεν απαιτεί ειδικό εξοπλισμό. Η ποσότητα της δραστικής ουσίας που παραμένει στο δοχείο ανέρχεται σε 0,00035% και το απόβλητο χαρακτηρίζεται ως μη επικίνδυνο.

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει κάποιος επίσημος φορέας διαχείρισης κενών Συσκευασιών Γεωργικών Φαρμάκων. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2939/2001, οι εταιρείες παραγωγής και εμπορίας γεωργικών φαρμάκων καταβάλλουν ένα ανταποδοτικό τέλος ανάλογα με τις ποσότητες των σκευασμάτων που διαθέτουν στην ελληνική αγορά..

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Φυτοπροστασίας (ΕΣΥΦ), υλοποιεί από το 2013 πιλοτικά προγράμματα ενημέρωσης των αγροτών και συλλογής, κυρίως στην περιοχή της Θεσσαλίας. Στην ιστοσελίδα του αναφέρει ότι το πρόγραμμα εφαρμόζεται πιλοτικά από το 2013 σε συνεργασία με ενδιαφερόμενους Δήμους ανά την Ελλάδα, την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ), τα τοπικά γεωπονικά καταστήματα και τις αρμόδιες ΔΑΟΚ.

Το πρόγραμμα επιβλέπει ειδική ομάδα εργασίας από εκπροσώπους του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ), του ΥπΑΑΤ, της ΕΕΑΑ και του ΕΣΥΦ προκειμένου να αξιολογηθούν τα μέχρι σήμερα δεδομένα και να προταθούν βελτιώσεις, προκειμένου να αποκτήσει πανελλαδική εμβέλεια και συμμετοχή. Ο στόχος είναι να εξασφαλιστεί το τριπλό ξέπλυμα των φιαλών, ο έλεγχος κατά τη συλλογή και η προώθηση στην ανακύκλωση μέσα από ειδικό ρεύμα διαχείρισης.

Τα βήματα υλοποίησης του προγράμματος είναι τα εξής:

1. Ένταξη ενδιαφερόμενων Δήμων στο επιχειρησιακό πλάνο του προγράμματος (ένταξη έτους). Έγκριση από τον ΕΟΑΝ. Υπογραφή ιδιωτικού συμφωνητικού με τον ΕΣΥΦ.
2. Ενημέρωση των αγροτών για τα βήματα του προγράμματος και εκπαίδευση (επίδειξη) στην ορθή διαδικασία τριπλού ξεπλύματος των φιαλών, από τον ΕΣΥΦ.
3. Διανομή ειδικών σάκων (διαφανείς και μεγάλου όγκου) σε κάθε παραγωγή μαζί με ενημερωτικό φυλλάδιο, από τα καταστήματα αγροεφοδίων.
4. Ο κάθε αγρότης ξεπλένει σύμφωνα με τις οδηγίες 3 φορές τις κενές φιάλες και τις τοποθετεί καθαρές και στεγνές εντός του σάκου. Τα πώματα συλλέγονται σε ξεχωριστή πλαστική σακούλα. Ο σάκος αποθηκεύεται προσωρινά στην αποθήκη του μέχρι να γεμίσει.
5. Ο κάθε Δήμος ορίζει τα σημεία συλλογών, όπου θα συλλέγονται 2 φορές το χρόνο και κατόπιν ενημέρωσης, οι σάκοι με τις καθαρές φιάλες. Εκείνες τις ημέρες, ο Δήμος διαθέτει απορριμματοφόρο ανακύκλωσης ή φορτηγό για την άμεση φόρτωση των σάκων ανά σημείο*.
6. Στα σημεία συλλογής διενεργείται μακροσκοπικός έλεγχος της καθαρότητας από υπεύθυνους ελεγκτές (εκπρόσωποι από καταστήματα αγροεφοδίων ή/και από Σύλλογο Γεωπόνων, καταρτισμένο προσωπικό) και καταγραφή των στοιχείων των αγροτών που συμμετέχουν.
7. Μεταφορά των ελεγχμένων σάκων στο κοντινότερο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), με απορριμματοφόρο ή φορτηγό του Δήμου.
8. Στο τέλος του έτους, κάθε αγρότης που συμμετείχε λαμβάνει βεβαίωση συμμετοχής από τον ΕΣΥΦ και την ΕΕΑΑ.

Δυστυχώς η Ελλάδα έχει μείνει πίσω στην εφαρμογή σχετικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας, η οποία προβλέπει ευελιξία στα κράτη-μέλη στην υλοποίηση ενός Εθνικών Σχεδίων Δράσης (ΕΣΔ) για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Η ευρωπαϊκή οδηγία υπάρχει από το 2013, και το ελληνικό ΕΣΔ θα έπρεπε να είχε τεθεί σε διαβούλευση από το 2015, όμως κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί έως τώρα.

Η μεγάλη πρόκληση για τα συστήματα διαχείρισης κενών συσκευασιών φυτοφαρμάκων είναι η επιμελής τήρηση των κανόνων από τους ίδιους τους αγρότες. Ακόμη και αν τοποθετηθούν οι σχετικοί κάδοι, αν δεν είναι επιμελώς πλημμένο το κουτί, τότε αχρηστεύεται όλη η γραμμή διαχείρισης, η οποία είναι ξεχωριστή για τις συσκευασίες φυτοφαρμάκων, σε σχέση με τα λοιπά υλικά ανακύκλωσης. Η κοντινότερη προς το νομό Έβρου εξειδικευμένη μονάδα ανακύκλωσης βρίσκεται στην περιοχή της Θεσσαλονίκης. Το παραθθέν ανακυκλώσιμο υλικό χρησιμοποιείται για ειδικής χρήσης πλαστικά (πχ. σωλήνες αποχέτευσης, επικάλυψη υπόγειων καλωδίων), τα οποία δεν έρχονται σε επαφή με την τροφική αλυσίδα ή άμεση χρήση από τους πολίτες. Αν υπάρχει έστω και μία συσκευασία που δεν έχει πληυθεί καλά από τον αγρότη, τότε χαλάει όλη αυτή η γραμμή και η παρτίδα αποστέλλεται σε υψικάμινους στο εξωτερικό, με τεράστιο οικονομικό κόστος που ανέρχεται σε περί 5 ευρώ/κιλό). Για αυτό το λόγο, το πιο σημαντικό από όλα είναι η ενημέρωση των αγροτών, καθώς και ο συνεχής έλεγχος ότι οι συσκευασίες είναι επαρκώς πλημμένες.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι:

- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων](#) (το οποίο σύντομα θα βγει σε δημόσια διαβούλευση με διορθώσεις και άλλες προσθήκες)
- [Κατευθυντήριες Οδηγίες διαχείρισης αποβλήτων χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων](#)

ΒΑΣΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

1. Αρωτριάες καλλιέργειες
2. Δασικές εκτάσεις
3. Ελαιώνες
4. Βιομηχανία (ΒΙΠΕ, ΧΥΤΑ, ΑΠΕ)
5. Βραχώδεις εκτάσεις

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Εγκατάσταση και λειτουργία βιολογικού καθαρισμού στην ΒΙ.ΠΕ.

Εφαρμογή νόμων και αυστηρότερη έλεγχος στη λειτουργία της ΒΙ.ΠΕ.

Απομάκρυνση πεδίων βολής

Σύστημα διαχείρισης κενών συσκευασιών σκευασμάτων φυτοπροστασίας

ΑΒΑΝΤΑΣ

08.11.2019

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ρύπανση από
στερεά & υγρά
απόβλητα

Ρύπανση από
φυτοφάρμακα

Τάσεις
τσιμεντοποίησης

Διάβρωση
του εδάφους

Κίνδυνος
πυρκαγιάς

2η Συζήτηση Υπαίθρου στον Άβαντα

Ο Άβαντας βρίσκεται στο νότιο όριο των παρυφών μίας ημιορεινής δασώδους περιοχής, στην κοίτη ενός μικρού χειμάρρου. Στα νότια του οικισμού εκτείνεται η πεδιάδα στην οποία περιλαμβάνεται και η πόλη της Αλεξανδρούπολης, η οποία καταλήγει στις βόρειες ακτές του Θρακικού Πελάγους. Το ανάγλυφο της περιοχής χαρακτηρίζεται από επιβλητικές, τριγωνικού σχήματος, ασβεστολιθικές ορθοπληαγίες οι οποίες δεσπόζουν στις κατάφυτες πηλαγίες που φιλοξενούν έναν πλούσιο ορυκτό πλούτο. Στην περιοχή λειτουργούσαν παλαιότερα λατομεία, ενώ σήμερα φιλοξενεί τη Βιομηχανική Περιοχή της Αλεξανδρούπολης.

Την Παρασκευή 8 Νοεμβρίου 2019 ώρα 6-7μμ στο Καφενείο "Ο Βράχος" στον Άβαντα πραγματοποιήθηκε η 2η Συζήτηση Υπαίθρου για το "Κοινό Έδαφος". Η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Κοινότητας Άβαντα, με τη **συμμετοχή 28 ατόμων**, μεταξύ των οποίων επαγγελματίες αγρότες και ερασιτέχνες καλλιεργητές, ο Πρόεδρος και σύμβουλοι της Κοινότητας, εκπρόσωποι τοπικών συλλόγων και περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι πολίτες.

Στη 2η Υπαίθρου αναδείχθηκαν οι εξής **χρήσεις γης** στην περιοχή του Άβαντα:

1. Αροτραίες καλλιέργειες
2. Δασικές εκτάσεις κυρίως πευκόφυτες περιοχές και άγρια βλάστηση με χαρακτηριστικό είδος την κοκκοφόρο δρυ *Quercus coccifera* L. (πουρνάρι)
3. Ελαιώνες
4. Βιομηχανία και συγκεκριμένα η Βιομηχανική Περιοχή Αλεξανδρούπολης (ΒΙΠΕ), Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων ΧΥΤΑ), Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)
5. Βραχώδεις εκτάσεις

Οι κυριότερες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν τα εδάφη της περιοχής περιλαμβάνουν:

Ρύπανση από στερεά και υγρά απόβλητα. Εντοπίστηκαν τρεις τοποθεσίες άτυπης απόθεσης στερεών αποβλήτων εντός και στο νότιο μέρος του χωριού, καθώς και στα δυτικά σε περιοχές πλησίον ρεμάτων. Μία επιπλέον τοποθεσία εντοπίστηκε στην πεδινή αγροτική περιοχή στα νοτιοανατολικά του οικισμού, όπου υπάρχουν άδειες συσκευασίες φυτοφαρμάκων δίπλα σε γεώτρηση.

Ρύπανση από φυτοφάρμακα. Παρατηρείται εντός της πεδινής αγροτικής έκτασης στα νότια και νοτιοανατολικά του οικισμού, όπου υφίσταται εκτεταμένη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων σε συμβατικές αροτραίες καλλιέργειες.

Τάσεις ταιμεντοποίησης. Παρατηρούνται στη ΒΙΠΕ και στην επέκταση του ΧΥΤΑ.

Διάβρωση του εδάφους. Παρατηρείται στα βόρεια του οικισμού σε παλιά λατομεία τα οποία δεν έχουν αποκατασταθεί.

Κίνδυνος πυρκαγιάς. Υπάρχει λόγω βλάστησης στις πευκόφυτες δασικές περιοχές στο βόρειο μέρος του οικισμού, καθώς και νοτιότερα στην περιοχή του αρχαιολογικού χώρου των Κάστρων του Άβαντα.

Για αναλυτικότερη αποτύπωση των αποτελεσμάτων της 3ης Συζήτησης Υπαίθρου στη Λευκίμη, επισκεφθείτε τον Ψηφιακό Χάρτη "Κοινό Έδαφος" στην ιστοσελίδα:
<https://koinoedafos.org/map/map.html>

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Ειδικοί κάδοι για συσκευασίες
φυτοφαρμάκων 2*

Γνώση για σωστή χρήση
φυτοφαρμάκων 2*

Συνεχείς μετρήσεις για επίπεδα
μόλυνσης από ΒΙΠΕ 1*

Τοπική πολιτική προστασία

Τοποθέτηση κρουστών

Αντιπυρικές ζώνες

Εργα ομβρίων

Κανάλια και φράγμα για

διοχέτευση νερού

Αποστραγγιστικά έργα

Αποκατάσταση εδαφών

Συγκέντρωση αποβλήτων από
γεωργούς

Ειδικοί κάδοι για μπάζα / οικοδομικά
υλικά

Δεν θέλουμε να γίνει ο ΧΥΤΑ στην
περιοχή του Άβαντα

ΑΤΟΜΟ

Καθαρισμός οικοπέδων 1*

Επιλογή βιολογικών προϊόντων

Μείωση χρήσης φυτοφαρμάκων
όπως το Roundup - Επιλογή
οικολογικών λύσεων

Εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση,
ενημέρωση πολιτών 1*

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΒΙΠΕ:

Εγκατάσταση και λειτουργία βιολογικού καθαρισμού 18*

Εφαρμογή νόμων και αυστηρότεροι έλεγχοι 9*

Απομάκρυνση πεδίων βολής 5*

Αναδάσωση λατομείου (μη ενεργό)

Αποκατάσταση ερειπωμένων κτιρίων και μετατροπή τους σε χρήσιμες μορφές

Εξόντωση άγριων χοίρων που προκαλούν καταστροφές και διαδίδουν ασθένειες

ΠΡΟΤΑΣΗ 2

Πρόγραμμα κομποστοποίησης σε Πράσινα Σημεία

Παύλος Γεωργιάδης, Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 4042/2012, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 του Ν. 4447/2016, ως Πράσινο Σημείο ορίζεται ένας "χώρος οργανωμένος από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού, ο οποίος είναι οριοθετημένος και διαμορφωμένος με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, ώστε οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά συλλεγέντα ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση".

Με αρμοδιότητα των δήμων τα Πράσινα Σημεία εντός και πέριξ του αστικού ιστού, συνιστούν πλέον κομβικό στοιχείο στη διαχείριση των αποβλήτων στη χώρα μας, όπως ορίζεται από τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), οι οποίες έχουν εξειδικευτεί ανά περιφέρεια στα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ). Σύμφωνα με το νόμο (ΠΥΣ 49/2015), κάθε Δήμος της ελληνικής Επικράτειας υποχρεούται να λειτουργεί τουλάχιστον ένα Πράσινο Σημείο.

Η χρονική συγκυρία είναι εξαιρετικά ευνοϊκή, καθώς στις 30.10.2019 δημοσιεύθηκε από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων από τους Δήμους με τίτλο "Δράση 14.6i.26.5.2: Δημιουργία Πράσινων Σημείων και δικτύωσή τους στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης" (Α.Π.: 4976, Κωδικών Πρόσκλησης: ΥΜΕΠΕΡΑΑ_05, Α/Α ΟΠΣ ΕΣΠΑ: 3383).

Πέρα από τις προβλεπόμενες κατηγορίες αστικών αποβλήτων (χαρτί/χαρτόνι, γυαλί, πλαστικά, μέταλλα, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, βρώσιμα λίπη και έλαια, κλπ), τα Πράσινα Σημεία μπορούν να εξελιχθούν σε κομβικά σημεία για την κομποστοποίηση μεγάλης κλίμακας στις αστικές και περιαστικές περιοχές. Η κομποστοποίηση οργανικών απορριμμάτων οικιακής, δημοτικής (πχ. κλαδέματα δέντρων) και επαγγελματικής προέλευσης (από επιχειρήσεις εστίασης, ξενοδοχεία, νοσοκομεία, κλπ) μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλά οφέλη για τους δήμους, τόσο οικονομικά όσο και χρηστικά μέσα από την παροχή φθηνού κόμποστ προς χρήση στα δημόσια πάρκα, ακόμη και τη διάθεσή του στην αγορά.

Τα Πράσινα Σημεία μπορούν να διασφαλίσουν το δημόσιο χαρακτήρα της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων, καθώς ο νόμος ορίζει πως αυτά ανήκουν αποκλειστικά στους Ο.Τ.Α., οι οποίοι έχουν και την ευθύνη της λειτουργίας τους. Συμπληρωματικά, σε περίπτωση που η λειτουργία τους ενσωματώνει και την περιβαλλοντική εκπαίδευση, τότε η διαχείρισή τους δύναται να γίνει από φορείς Κοινωνικής Οικονομίας. Σε αυτή την περίπτωση, μπορούν να μετασχηματιστούν σε Κέντρα Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης, Διαλογής στην Πηγή (Κ.Α.Ε.ΔΙ.Σ.Π.), τα οποία λειτουργούν από φορείς Κοινωνικής Οικονομίας, σε συνεργασία με τους Ο.Τ.Α. Η παραπάνω πρόβλεψη μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά ευνοϊκή, κυρίως όσον αφορά την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και την επαγγελματική αποκατάσταση ευπαθών κοινωνικών ομάδων που πλήττονται από την ανεργία.

Το ΕΣΔΑ προβλέπει τη δυνατότητα ανάληψης από τους δήμους του συνόλου των δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την εφαρμογή ενός Τοπικού Σχεδίου Αποκεντρωμένης Διαχείρισης (ΤΣΔΑ). Μεταξύ των ρυθμίσεων που προτείνονται για τον σκοπό αυτό είναι η διασφάλιση της δυνατότητας των δήμων να διακινούν τα ανακτώμενα υλικά έναντι τιμήματος. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά έσοδα για το δήμο, μέσα από την εκποίηση υλικών που προέρχονται από τη χωριστή συλλογή και την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση των αστικών στερεών αποβλήτων.

Πέραν των εσόδων που θα προκύψουν από την πώληση τέτοιων υλικών, προβλέπονται επιπλέον επιδοτήσεις προς τους Δήμους, μέσω των Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ). Στα αναμενόμενα έσοδα των δήμων από τη λειτουργία των Πράσινων Σημείων θα πρέπει να συνυπολογίζονται και οι ωφέλειες από την εξοικονόμηση του κόστους συλλογής και μεταφοράς των υλικών. Καθώς και από την εξοικονόμηση του κόστους ταφής σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής (gate fee), όπως και του ειδικού τέλους ταφής, τα οποία βαρύνουν τους δήμους με μεγάλα ποσά και προβλέπονται να αυξηθούν σημαντικά στα επόμενα έτη.

Η ανάπτυξη ενός αποδοτικού, οικονομικά βιώσιμου δικτύου Πράσινων Σημείων στο Δήμο Αλεξανδρούπολης είναι κομβικό στοιχείο της προώθησης της Κυκλικής Οικονομίας, και θα συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη του Παγκόσμιου Στόχου 11 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που αφορά τις "Βιώσιμες Κοινότητες και Πόλεις". Επιπροσθέτως, δίνει μία εξαιρετική ευκαιρία ενημέρωσης, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με το ρόλο και τη λειτουργία της ανακύκλωσης.

Όσον αφορά τα Πράσινα Σημεία που αφορούν, ενδεικτικά αυτά μπορούν να πλαισιωθούν από δράσεις ενημέρωσης όπως:

1. Ιστοσελίδα και μέσα κοινωνικής δικτύωσης
2. Ανάπτυξη εξειδικευμένης εφαρμογής για έξυπνες συσκευές (iOS και Android)
3. Σχεδιασμό, εκτύπωση και μοίρασμα έντυπου υλικού πόρτα-πόρτα
4. Διενέργεια εκδηλώσεων – ημερίδων
5. Εξειδικευμένα προγράμματα για σχολεία και άλλες ομάδες πληθυσμού
6. Αρθρογραφία και καταχώρηση διαφημιστικών σε τοπικά ΜΜΕ

Για την υλοποίηση της εν λόγω πρότασης, είναι σκόπιμο να αναζητηθούν οι απλούστερες δυνατές λύσεις για τη συλλογή της οργανικής ύλης, ώστε να αποφευχθεί η σπατάλη πόρων και να συμπτυχθούν κατά το δυνατόν οι χρόνοι που θα καταναλωθούν για την ωρίμανση των Πράσινων Σημείων. Επίσης, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των πολιτών στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση του έργου. Κλειδί για την επιτυχία του όλου εγχειρήματος είναι η παροχή των κατάλληλων κινήτρων προς τους πολίτες.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι:

- [Μεθοδολογία Ανάπτυξης Πράσινων Σημείων \(2018\)](#)
- [Οδηγός Πράσινων Σημείων \(2015\)](#)

ΛΕΥΚΙΜΗ

15.11.2019

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Κίνδυνος
πυρκαγιάς

Διάβρωση
του εδάφους

Κίνδυνος
ερημοποίησης

Ρύπανση από
στερεά απόβλητα

Ρύπανση από
Φυτοφάρμακα

ΒΑΣΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

1. Δασικές εκτάσεις
2. Βιολογική καλλιέργεια μηδικής
3. Άλλες καλλιέργειες
4. Βασκοτόπια
5. Δεντροκαλλιέργεια

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ορθή διαχείριση δασικών εκτάσεων και
τακτικός καθαρισμός ξηρής βιομάζας

Υπεύθυνη χρήση φυτοφαρμάκων και
έλεγχος χρήσης παράνομων σκευασμάτων

Πρώθηση βιολογικής καλλιέργειας
και αγρο-περιβαλλοντικών μέτρων

Μεγαλύτερη ποικιλομορφία καλλιεργειών

Πρώθηση κτηνοτροφίας ολιστικής
διαχείρισης για την προστασία από
πυρκαγιές

3η Συζήτηση Υπαίθρου στη Λευκίμη

Η Λευκίμη βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Εθνικού Πάρκου του Δάσους της Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου, το οποίο αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους της χώρας μας και της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η σημασία του οικοσυστήματος έγκειται στο γεγονός ότι εκεί συναντιούνται, συμβιώνουν και ευδοκιμούν συγκεντρωμένα πολλά είδη της χλωρίδας και πανίδας της βαλκανικής χερσονήσου, της Ευρώπης και της Ασίας. Το μωσαϊκό που διαμορφώνουν τα δάση της πεύκης και της βελανιδιάς, τα ξέφωτα και οι καλλιιεργούμενες εκτάσεις στις ήπιες πλαγιές των λόφων της περιοχής, διαμορφώνουν το ιδανικό περιβάλλον για πολλά και σπάνια είδη αρπακτικών πουλιών. Βρισκόμενη εντός μίας από τις σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας, η Λευκίμη αποτελεί έναν ιδιαίτερο τόπο με δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις.

Την Παρασκευή 15 Νοεμβρίου 2019 ώρα 5-7μμ στο Παραδοσιακό Καφενείο της Λευκίμης πραγματοποιήθηκε η 3η Συζήτηση Υπαίθρου για το "Κοινό Έδαφος" σε συνεργασία με τοπικές αγροτικές επιχειρήσεις της περιοχής. Στη Συζήτηση Υπαίθρου συμμετείχαν **16 άτομα**, μεταξύ των οποίων παραγωγοί της περιοχής, ερασιτέχνες καλλιεργητές, εκπρόσωποι της WWF Ελλάς και περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένοι πολίτες.

Στην 3η Συνάντηση Υπαίθρου αναδείχθηκαν οι εξής **χρήσεις γης** στην περιοχή της Λευκίμης:

1. Δασικές εκτάσεις κυρίως μικτό δρυόδασος στα δυτικά του χωριού, καθώς και πευκόφυτες εκτάσεις
2. Βιολογική καλλιέργεια μηδικής εντός της περιοχής Natura 2000
3. Άλλες καλλιέργειες
4. Βοσκοτόπια σε χορτολιβαδικές εκτάσεις
5. Δεντροκαλλιέργειες

Οι κυριότερες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν τα εδάφη της περιοχής περιλαμβάνουν:

Κίνδυνος πυρκαγιάς. Υφίσταται λόγω της παρουσίας εύφλεκτης ύλης εντός του δάσους και της έντονης ξηρασίας κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Έχουν παρατηρηθεί δύο πυρκαγιές τη τελευταία δεκαετία.

Διάβρωση του εδάφους. Παρατηρείται στο βορειοανατολικό μέρος του χωριού, ειδικότερα σε περιοχές που έχουν πληγεί από δασικές πυρκαγιές.

Κίνδυνος ερημοποίησης. Το ζήτημα εντοπίστηκε στη νοτιοανατολική περιοχή του χωριού, όπου δεν υφίστανται υποδομές άρδευσης.

Ρύπανση από στερεά απόβλητα. Εντοπίστηκαν σημεία άτυπης απόθεσης στερεών αποβλήτων στο ανατολικό μέρος του χωριού, αλλά το πρόβλημα εντοπίζεται και εκατέρωθεν του επαρχιακού δρόμου Λευκίμης-Προβατόνα, ιδίως σε περιόδους υψηλής επισκεψιμότητας στους χώρους αναψυχής του χωριού (πχ. Πρωτομαγιά) από τα αυτοκίνητα που επισκέπτονται την περιοχή. Επίσης, στο νότιο μέρος του χωριού εντοπίστηκε ένα σημείο με πολλές κενές συσκευασίες φυτοφαρμάκων, πλησίον δεξαμενής η οποία χρησιμοποιείται για το γέμισμα αγροτικών βυτίων.

Ρύπανση από φυτοφάρμακα. Παρατηρείται στο νοτιο-ανατολικό μέρος του χωριού, εντός της πεδινής αγροτικής έκτασης.

Για αναλυτικότερη αποτύπωση των αποτελεσμάτων της 3ης Συζήτησης Υπαίθρου στη Λευκίμη, επισκεφθείτε τον Ψηφιακό Χάρτη "Κοινό Έδαφος" στην ιστοσελίδα:

<https://koinoedafos.org/map/map.html>

ΑΤΟΜΟ

Υπεύθυνη χρήση φυτοφαρμάκων 2*

Επιλογή βιολογικών καλλιεργειών 1*

Μεγαλύτερη ποικιλομορφία καλλιεργειών

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Καθαρισμός χώρου απορριμμάτων

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Δασικοί δρόμοι/αντιπυρική ζώνη 9*

Ορθή διαχείριση δάσους (κλάδεμα/αραίωση) 2*

Έλεγχος παράνομων φυτοφαρμάκων 2*

Αύξηση κτηνοτροφίας για προστασία από πυρκαγιές 1*

Κίνητρα για ποικιλομορφία 1*

Υποστήριξη με αγροπεριβαλλοντικά μέτρα (ΒΙΟ) 1*

ΒΑΣΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

1. Αρωτριάιες καλλιέργειες
2. Δασικές εκτάσεις
3. Δενδρώδεις καλλιέργειες
4. Εργοστάσια / Στρατόπεδια
5. Κτηνοτροφία

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Σημεία συλλογής άδειων συσκευασιών
φυτοφαρμάκων

Σημεία πλύσης ψεκαστικού εξοπλισμού

Δημιουργία Πράσινων Σημείων

Εκπαίδευση αγροτών σε καλές
καλλιεργητικές πρακτικές

Τήρηση αμειψισποράς

ΝΕΟΧΩΡΙ

16.11.2019

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ρύπανση από
φυτοφάρμακα

Ρύπανση από
στερεά απόβλητα

Διάβρωση
του εδάφους

Κίνδυνος
πλημμύρας

Κίνδυνος
ερημopoίησης

4η Συζήτηση Υπαίθρου
στο Νεοχώρι

Το Νεοχώρι βρίσκεται στο κέντρο του μεγάλου, έντονα πεδινού αγροτικού κάμπου σε χαμηλό υψόμετρο, ο οποίος εκτείνεται στα βόρεια του νομού Έβρου. Η περιοχή περιτριγυρίζεται από βασικού παραποτάμους του ποταμού Έβρου, όπως είναι ο Άρδας και ο Ερυθροπόταμος, οι οποίοι την τροφοδοτούν με άφθονες ποσότητες αρδεύσιμου νερού. Στα βόρεια του Νεοχωρίου εκτείνονται επίπεδες αγροτικές εκτάσεις οι οποίες τέμνονται περιστασιακά από αρδευτικά κανάλια, ενώ στα νότια ρέει ένας χείμαρρος με προσανατολισμό από τα βορειοδυτικά προς τα νοτιοανατολικά.

Το Σάββατο 16 Νοεμβρίου 2019 ώρα 5-7μμ στο Κοινοτικό Κατάστημα Νεοχωρίου πραγματοποιήθηκε η 4η Συζήτηση Υπαίθρου για το “Κοινό Έδαφος”. Η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με του Συμβουλίου της Κοινότητας Νεοχωρίου και την εθελοντική υποστήριξη επιχείρησης αγροτικών εφοδίων της περιοχής. Στη Συζήτηση Υπαίθρου συμμετείχαν 28 άτομα, μεταξύ των οποίων επαγγελματίες αγρότες και ερασιτέχνες καλλιεργητές, δημοτικοί σύμβουλοι του Δήμου Ορεστιάδας και πολίτες με περιβαλλοντικές ευαισθησίες.

Στην 4η Συνάντηση Υπαίθρου αναδείχθηκαν οι εξής **χρήσεις γης** στην περιοχή του Νεοχωρίου:

1. Αροτραίες καλλιέργειες συμβατικής διαχείρισης (βάμβάκι, καλαμπόκι, σπητρά, ζαχαρότευτλο, μηδική)
2. Δασικές εκτάσεις στις όχθες ρέματος που στα νότια του χωριού
3. Δενδρώδεις καλλιέργειες όπως μήλιές σε παλμέτα
4. Εργοστάσια / Στρατόπεδα
5. Κτηνοτροφία σε χορτολιβαδικές εκτασεις

Οι κυριότερες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν τα εδάφη της περιοχής περιλαμβάνουν:

Ρύπανση από φυτοφάρμακα. Παρατηρείται σε ολόκληρη την περιοχή λόγω εκτεταμένης χρήσης στις συμβατικές μονοκαλλιέργειες. Αναφέρθηκε ότι παρατηρούνται πονοκέφαλοι σε κατοίκους του χωριού κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών, λόγω της μεγάλης χρήσης σκευασμάτων φυτοπροστασίας.

Ρύπανση από στερεά απόβλητα. Εντοπίστηκαν τρία σημεία στα νότια και νοτιοδυτικά του χωριού, ως χώροι άτυπης απόθεσης υπολειμμάτων κατεδάφισης οικοδομών. Παρόμοιο σημείο εντοπίστηκε και πλησίον εργοστασίου κατασκευής δομικών υλικών. Στο βόρειο μέρος του χωριού υπάρχει ένα σημείο με πολλές κενές συσκευασίες φυτοφαρμάκων δίπλα στη γεώτρηση.

Διάβρωση του εδάφους. Παρατηρείται κατά μήκος του ρέματος που διατρέχει από τα βορειοδυτικά στα νοτιοανατολικά, στο νότιο μέρος του χωριού. Καθώς και σε πλησιές ανοιχτών χωραφιών που είναι εκτεθειμένες στον αέρα και το νερό.

Κίνδυνος πλημμύρας. Υπάρχει στα σημεία που παρατηρείται διάβρωση, αλλά και σε σημεία όπου λόγω σύστασης του εδάφους μπορεί να λιμνάζουν νερά μετά από έντονες βροχοπτώσεις.

Κίνδυνος ερημοποίησης. Εντοπίζεται στην περιοχή στο νότιο μέρος του χωριού, όπου δεν υπάρχουν υποδομές άρδευσης.

ΑΤΟΜΟ

Οικολογική συνείδηση 3*

Εναλλαγή καλλιεργειών 3*

Δεν πετάμε σκουπίδια στις χωματερές 1*

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Δημιουργία Πράσινων Σημείων 11*

Εκπαίδευση 9*

Σημείο καθαρισμού ραντιστικών 6*

Εκμετάλλευση υπολειμμάτων φυτών 2*

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Συγκομιδή αδειων συσκευασιών φυτοφαρμάκων σε ειδικό χώρο

Ανακύκλωση συσκευασιών φυτοφαρμάκων στην πηγή 13*

Περισυλλογή των συσκευασιών - ανταλλαγή σε ευρώ 3*

Δημόσια αποκεντρωμένη διαχείριση απορριμμάτων 4*

Μονάδα ανακύκλωσης πλαστικών 2*

Συγκομιδή αμιάντου και ΥΤONG μπάζων από τα οικόπεδα

Για αναλυτικότερη αποτύπωση των αποτελεσμάτων της 4ης
Συζήτησης Υπαίθρου στο Νεοχώρι, επισκεφθείτε τον
Ψηφιακό Χάρτη "Κοινό Έδαφος" στην ιστοσελίδα:

<https://koinoedafos.org/map/map.html>

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

30.11.2019

ΒΑΣΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

1. Δασικές εκτάσεις
2. Βοσκοτόπια
3. Ελαιώνες & Δενδρώδεις καλλιέργειες
4. Αρωτριάες καλλιέργειες
5. Βράχώδεις εκτάσεις

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κίνητρα και κονδύλια για αναδασώσεις
Δενδροφύτευση με τα κατάλληλα είδη
αυστηρή προστασία

Καθορισμός ζωνών βόσκησης

Εκπαίδευση αγροτών σε καλές
καλλιεργητικές πρακτικές

Δημιουργία δημοτικού φυτωρίου με
τοπικά και ενδημικά είδη

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Υπερβόσκηση

Διάβρωση
του εδάφους

Κίνδυνος
πλημμύρας

Κίνδυνος
πυρκαγιάς

Ρύπανση από
στερεά
απόβλητα

Ρύπανση από
Φυτοφάρμακα

Κίνδυνος
ερημοποίησης

Τάσεις
τσιμεντοποίησης

5η Συζήτηση Υπαίθρου στη Σαμοθράκη

Η Σαμοθράκη αποτελείται από έναν επιβλητικό ορεινό όγκο που δεσπόζει μέσα στη θάλασσα του βορειοανατολικού Αιγαίου. Πρόκειται για το Όρος Σάος, το οποίο χαρακτηρίζεται από μία εντυπωσιακή γεωλογία και διαμορφώνει την υψηλότερη κορυφή του Αιγαίου Πελάγους. Εκατοντάδες ρυάκια και ποτάμια ξεχύνονται από τις πηγές που βρίσκονται στα έγκατα του άγριου βουνού. Καθώς διασχίζουν τις πλαγιές του, το άφθονο νερό τους δημιουργεί εκατοντάδες καταρράκτες που βυθίζονται σε βαθιές βάθρες, μικρούς παράκτιους υγροτόπους, βραχώδεις παραλίες και κρυστάλλινες θάλασσες. Οι τεράστιες ποσότητες νερού που αναβλύζουν από το βραχώδες έδαφος του νησιού τροφοδοτούν μοναδικά αρχαία δάση που φιλοξενούν μία πλούσια βιοποικιλότητα και μεγάλο αριθμό ενδημικών αλλιά και απειλούμενων φυτικών και ζωικών ειδών. Η φύση έχει επίσης προικίσει γενναιόδωρα τη Σαμοθράκη με γεωθερμικό πλούτο και θειούχες θεραπευτικές πηγές.

Το Σάββατο 30 Νοεμβρίου 2019 ώρα 5-7μμ πραγματοποιήθηκε η 5η Συζήτηση Υπαίθρου για το "Κοινό Έδαφος" στο Πνευματικό Κέντρο "Νικόλαος Φαρδύς" στη Χώρα της Σαμοθράκης. Η εκδήλωση διοργανώθηκε με την υποστήριξη του Συλλόγου "Βιώσιμη Σαμοθράκη", το Κέντρο Κοινότητας και τον Δήμο Σαμοθράκης, με την πολύτιμη συνεργασία της κ. Jacqueline Kirby και της κ.. Βασιλικής Σθαβίδου. Στη Συζήτηση Υπαίθρου **συμμετείχαν 18 άτομα**, μεταξύ των οποίων επαγγελματίες και ερασιτέχνες αγρότες, πυροσβέστες, υπάλληλοι του δήμου και πολίτες με περιβαλλοντικές ευαισθησίες.

Στην 5η Συνάντηση Υπαίθρου αναδείχθηκαν οι εξής **χρήσεις γης** στη Σαμοθράκη:

1. Δασικές εκτάσεις κυρίως στο βόρειο μέρος του νησιού και εντός των παραγωγών, αποτελούμενες από μικτά πλατύφυλλα φυτικά είδη με κύριο χαρακτηριστικό τον πλάτανο, καθώς και πευκόφυτες εκτάσεις πλησίον οικισμών
2. Βοσκοτόπια σε ανοιχτές πλαγιές οι οποίες είναι δύσκολα προσβάσιμες
3. Ελαιώνες και Δενδρώδεις καλλιέργειες
4. Αροτραίες καλλιέργειες, κυρίως σιτηρά
5. Βραχώδεις εκτάσεις

Οι κυριότερες **προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν τα εδάφη της περιοχής περιλαμβάνουν:

Υπερβόσκηση. Έντονο φαινόμενο το οποίο οφείλεται στην ελεύθερη και ανεξέλεγκτη βόσκηση αιγοπροβάτων σε ολόκληρο το νησι, με εντονότερη παρουσία σε συγκεκριμένες περιοχές.

Διάβρωση του εδάφους. Παρατηρείται ως αποτέλεσμα της υπερβόσκησης σε πλαγιές που είναι εκτεθειμένες στον αέρα και το νερό, και από κατολισθήσεις σε φαράγγια ή κοντά σε χειμάρρους.

Κίνδυνος πλημμύρας. Υπάρχει λόγω του ανάγλυφου του νησιού και των έντονων βροχοπτώσεων, το λιώσιμο του χιονιού που υπάρχει στα μεγαλύτερα υψόμετρα για ένα μεγάλο μέρος του χρόνου και της γενικότερης συγκράτησης μεγάλου όγκου νερού από το βουνό. Η παρουσία δεκάδων πηγών τροφοδοτούν το νησί με μεγάλες ποσότητες νερού, ακόμη και κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Κίνδυνος πυρκαγιάς. Υπάρχει γενικότερα σε ολόκληρο το νησί, ιδίως σε περιοχές με ξηροφυτική βλάστηση, γύρω από τους οικισμούς και ιδίως στη Χώρα όπου περιβάλλεται από πευκόφυτες εκτάσεις.

Ρύπανση από στερεά απόβλητα. Παρατηρείται λόγω της διαχείρισης των αποβλήτων του νησιού τα οποία μεταφέρονται στην ηπειρωτική χώρα. Υπάρχουν συγκεκριμένες περιοχές όπου εντοπίζονται άτυπα σημεία απόθεσης υπολειμμάτων κατεδάφισης οικοδομών, κυρίως στο ανατολικό και νοτιοανατολικό μέρος του νησιού. Επίσης, αναφέρθηκε ότι οι βροχοπτώσεις παρασύρουν απορρίμματα από τη Χώρα μέσα στο ρέμα για Παλαιόπολη.

Ρύπανση από φυτοφάρμακα. Παρατηρείται χρήση φυτοφαρμάκων στο ανατολικό μέρος του νησιού, με τελικό αποδέκτη τα πλησίον ρέματα (απορροή)

Κίνδυνος ερημοποίησης. Υφίσταται λόγω της υπερβόσκησης σε συνδυασμό με τη συχνή παρουσία έντονων καιρικών φαινομένων τα οποία δημιουργούν διάβρωση του εδάφους και σταδιακή ερημοποίηση. Το φαινόμενο είναι ορατό στον δρόμο από Χώρα προς Παλαιόπολη, όπου παλαιότερα παρουσίαζε πολύ πυκνή βλάστηση, ενώ τώρα είναι αποψιλωμένο από αυτή.

Τάσεις τσιμεντοποίησης. Παρατηρούνται γύρω από σημεία που παρουσιάζουν έντονη τουριστική δραστηριότητα, ιδίως στη Χώρα και την Καμαριώτισσα

ΑΤΟΜΟ

Δενδροφύτευση με αυστηρή προστασία 4*

Αναδάσωση ιδιωτικής γης
με κίνητρα 1*

Εθελοντική δενδροφύτευση
κατάλληλων φυτών

Συλλογή νέων δέντρων

Δημιουργία πεζοδύλων

Ενημέρωση για κλιματική αλλαγή

Συμμετοχή σε συλλογικότητες
και ενημέρωση

Διαχείριση απορριμμάτων διαλογή
στο σπίτι

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Κίνητρα - κονδύλια για Αναδασώσεις 5*

Ζώνες βόσκησης 3*

Επανασύσταση αγροφυλακής 2*

Πραγματική πράσινη πολιτική 1*

Επιβράβευση πρωτοβουλιών πράσινης ανάπτυξης

Απαγόρευση κοπής δέντρων 1*

Χρηματοδοτικός προσανατολισμός - Έρευνα

Πολιτικές διαχείρισης - κίνητρα καινοτομιών

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Δημοτικό φυτώριο

Ζώνες προστασίας οικισμών

Περίφραξη κομμάτων γης 2*

Αντιμετώπιση υπερβόσκησης -
Μείωση ζωικού πληθυσμού 1*

Δημιουργία εκπαιδευτικού κέντρου
Εκπαίδευση κεχαγιάδων

CO2 free δημοτικός φωτισμός και
Μέσα μαζικής μεταφοράς

Απαγόρευση ελεύθερης
κατασκήνωσης για αποφυγή
ρύπανσης ρεμάτων και δασών

Σποροσυλλογή από ομάδες

Ορθή διαχείριση απορριμμάτων:
Πράσινα Σημεία + Βιολογικός
καθαρισμός

Υποδομές αντιμετώπισης πλημμυρών

Για αναλυτικότερη αποτύπωση των αποτελεσμάτων της 5ης Συζήτησης Υπαίθρου στη Σαμοθράκη, επισκεφθείτε τον Ψηφιακό Χάρτη "Κοινό Έδαφος" στην ιστοσελίδα:

<https://koinoedafos.org/map/map.html>

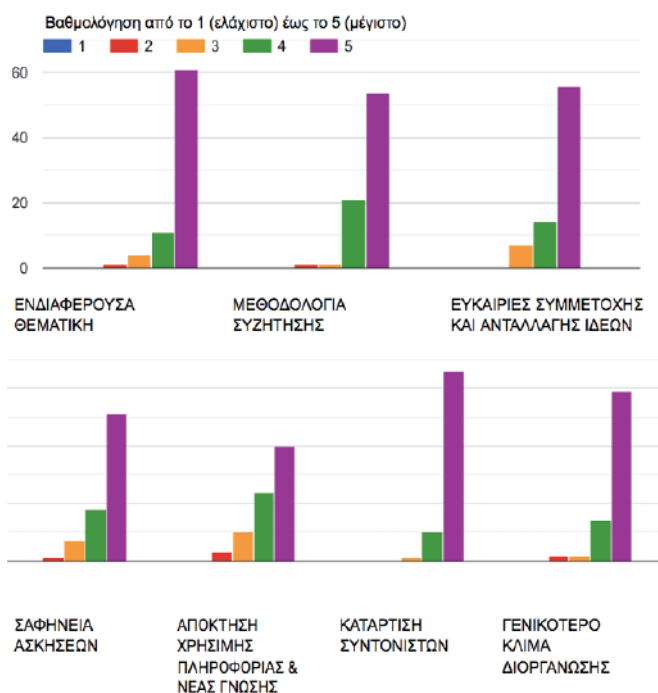

Τα αποτελέσματα των Συζητήσεων Υπαίθρου κατατέθηκαν στο Πράσινο Ταμείο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και σε αρμόδιους τοπικούς φορείς χάραξης και εφαρμογής περιβαλλοντικής και αγροτικής πολιτικής, ενώ αποτέλεσαν τη βάση και για μία ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με την προστασία των εδαφών μας, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εδάφους 2019.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Συζητήσεων Υπαίθρου

Πώς αξιολογείτε τις παρακάτω πτυχές της δράσης;

Συγκεντρωτικά αποτελέσματα βάσει των ερωτηματολογίων αξιολόγησης που συμπλήρωσαν οι συμμετέχοντες στο τέλος κάθε Συζήτησης Υπαίθρου.

Αυτό που μου άρεσε περισσότερο ήταν...

Η αλληλεπίδραση, η μεταξύ μας επικοινωνία,
η πρόταση λύσεων και το συνεργατικό πνεύμα.

Ο διαφορετικός και αποδοτικός τρόπος προσέγγισης του θέματος,
ο οποίος είναι πολύ αποτελεσματικός.

Η συνεννόηση, η συνεργασία, η ενημέρωση.

Η κατάρτιση και η διοργάνωση της ομάδας.

Η ενημέρωση για τα υπάρχοντα προβλήματα και για τις ευκαιρίες.

Η διάθεση συμμετοχής των παρευρισκομένων.

Το ζεστό κλίμα, οι άρτιοι εκπαιδευτές.

Η οργάνωση και η ευαισθησία των συντονιστών.

Η καλή πρόθεση των διοργανωτών.

Ότι έγινε μια συζήτηση για το θέμα πρώτη φορά στο χωριό μας.

Η απλότητα!

Η πληθώρα ιδεών, η ηλικιακή ποικιλία.

Η κοινωνική διαφοροποίηση της ομάδας, όλες οι ηλικίες και οι σχέσεις με τη γη.

Η σύνδεση ανάμεσα σε άγνωστους ανθρώπους.

Διαφορετικότητα.

Mas είχαν πεθάνει στα σεμινάρια δημοτικού. Keep walking!

ΚΟΙΝΟ ΕΔΑΦΟΣ για μένα σημαίνει...

Πηγή Ζωής

Συναίνεση

Συμμετοχή στη λύση!

ΚΟΙΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

Ομαδικότητα

Καθαρό περιβάλλον, καλύτερη ζωή,
καλύτερο μέλλον!

Σύμπραξη, σύμπνοια για ένα καλύτερο
έδαφος

και άρα, επιστροφή στις ρίζες μας.
διότι χωρίς τις ρίζες μας
είμαστε ένα τίποτα!

Μια πολύ ωραία αρχή
για σημαντικές δράσεις!

Πρωτοβουλία προετοιμασίας ΔΡΑΣΗΣ
αποτελεσματικής επί των προβλημάτων

Να σέβομαι τη γη που μας τρέφει σε
συνεργασία με τους γύρω μου

Τον χώρο που όλοι μαζί μπορούμε να
"ανθίσουμε"

Όταν αγαπώ το χώμα, τις πέτρες,
τα δέντρα, τα ρυάκια και ό,τι είναι η
Σαμοθράκη

Το έδαφος όπου ζει και δημιουργεί ο
κάθε άνθρωπος
με σεβασμό προς αυτό

Συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων
για την προστασία
του φυσικού περιβάλλοντος

Κοινή προσπάθεια για να έχουμε
συνέχεια και μέλλον

Η επόμενη μέρα της κοινωνίας
Οικονομική - βιώσιμη ανάπτυξη

Η ίδια μας η ζωή

Τρόπος ζωής

ΥΓΕΙΑ, Η ΖΩΗ ΜΑΣ

Αγάπη για το μέλλον

Η επόμενη γενιά

Κοινός Πλανήτης

Κοινό Σπίτι

ΖΩΗ

”

Ομάδα έργου:

Παύλος Γεωργιάδης, Επιστημονικός Υπεύθυνος
Στεφανία Ξυδιά, Υπεύθυνη Επικοινωνίας & Συμμετοχής
Κατερίνα Ρουμελιώτη, Υπεύθυνη Εκπαιδευτικού Προγράμματος

Ομάδα εθελοντών:

Γιώργος Γκαλέτσας, Επιμέλεια Ψηφιακού Χάρτη
Μαρία Τσιλιγκιρίδου, Ερμανουέλα Σκευάκη, Δέσποινα Ρασιόδου
υποστήριξη διοργάνωσης Συζητήσεων Υπαίθρου ,

Σχεδιασμός - Σελιδοποίηση - Φωτογραφικό υλικό:

Στεφανία Ξυδιά

Το έργο "KOINO EDAFOS για την αειφορία" χρηματοδοτήθηκε από το Πράσινο Ταμείο. Χρηματοδοτικό πρόγραμμα: «Φυσικό περιβάλλον & καινοτόμες δράσεις»

Αξονας: «Καινοτόμες δράσεις» Μέτρο: «Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες»

Προϋπολογισμός έργου: 49.460,00 €

Δικαιούχος: AMKE PLACE IDENTITY GR - CLUSTERS

Η παρούσα αναφορά διατίθεται με άδεια

Creative Commons Attribution - Share Alike International 4.0.

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Place Identity GR

[συνεργατικοί σχηματισμοί
για την ταυτότητα τόπου
και τη συμμετοχή πολιτών]

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΝΑΚΙΔΟΥ

GROW
OBSERVATORY

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΤΡΑΠΙΖΟ ΤΑΜΕΙΟ